

ที่มาของอิจเราะห์ศักราช

Posted on [22/08/2013](#)

ปีอิจเราะห์ศักราช ตามปฏิทินอิสลามนั้นถือตามทางจันทร์คติ ซึ่งจะมีจำนวนวันในแต่ละเดือนแตกต่างกัน ปฏิทินสากล คือ แต่ละเดือนตามปฏิทินอิสลามจะมี 29 หรือ 30 วันเท่านั้น จะไม่มีเดือนที่มี 28 วัน และ 31 วัน เหมือนปฏิทินสากล ซึ่งถือตามทางสุริยคติ เมื่อครบ 1 ปี ตามปีปฏิทินอิสลามจำนวนวันในรอบ 1 ปี จะมีจำนวนวันน้อยกว่าจำนวนวันตามปีปฏิทินสากลประมาณ 10 วัน ดังนั้นวันขึ้นศักราชใหม่ หรือวันขึ้นปีใหม่ของอิสลามก็จะร่นเร็วขึ้นประมาณปีละ 10 วัน ทุกปี

ที่มาและความสำคัญของศักราชอิสลาม หรืออิจเราะห์ศักราชถือเอาการอพยพของท่านนะบีมุฮัมมัด และบรรดาผู้ที่เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม เมื่อ 1430 ปีที่ผ่านมา โดยอพยพย้ายจากการพำนักที่นครมักกะห์สู่นครมะดีนะห์ ซึ่งเดิมเรียกว่า “ยัษริบ” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมะดีนะตุนบิ เรียกลักษณะว่า “มะดีนะห์” ซึ่งเป็นการย้ายถิ่นที่อยู่จากสถานที่ที่มีบรรยากาศแห่งการต่อต้านและทำลายล้างอิสลาม โดยชาวนครมักกะห์มาสู่บรรยากาศแห่งความเอื้ออารี ความมีภารดรภาพเดียวกันระหว่างชาวเมืองมะดีนะห์ที่มีจิตใจเต็มเปี่ยมด้วยความศรัทธาที่จะรับนับถือศาสนาอิสลาม กับชาวมักกะห์ผู้อพยพศักราชของอิสลามใช้คำว่าอิจเราะห์ศักราช ใช้ตัวอักษรย่อว่า “ฮ.ศ.” คำว่า อิจเราะห์ หมายถึง “การอพยพ” คือ การอพยพของท่านนะบีมุฮัมมัด และบรรดามุสลิมจากเมืองมักกะห์สู่เมืองมะดีนะห์ หลังจากที่ท่านนะบีมุฮัมมัด ได้เสียชีวิต ท่านเคาะลีฟะฮ์อุมร์ อิบน์ค็อฏฏอบ ผู้ปกครองอาณาจักรอิสลามคนที่สองต่อจากท่านอับูบักร์ ได้ปรึกษากันว่า อิสลามควรจะต้องมีการนับศักราชเพื่อใช้ในการกำหนดวัน เดือน ปี เช่นเดียวกับคริสต์ศักราช แต่การเริ่มศักราชของอิสลามจะเริ่มเมื่อใดนั้น ได้มีบรรดาอัครสาวกที่ใกล้ชิดของท่านนะบีมุฮัมมัด และบรรดาผู้นับถือศาสนาอิสลามในเวลานั้น เสนอแนวทางในการกำหนดศักราชอิสลาม 4 แนวทางด้วยกัน คือ

1. เสนอให้ถือเอาปีเกิดของท่านนะบีมุฮัมมัด เป็นปีเริ่มต้นศักราช
2. เสนอให้ถือเอาปีที่ท่านนะบีมุฮัมมัด เริ่มเผยแผ่ศาสนาอิสลาม เป็นปีเริ่มต้นศักราช
3. เสนอให้ถือเอาปีที่ท่านนะบีมุฮัมมัด อพยพจากเมืองมักกะห์สู่เมืองมะดีนะห์ เป็นปีเริ่มต้นศักราช
4. เสนอให้ถือเอาปีที่ท่านนะบีมุฮัมมัด เสียชีวิต เป็นปีเริ่มต้น ศักราช

ข้อสรุปในที่ประชุมได้มีมติให้ถือเอาปีที่ท่านนะบีมุฮัมมัด อพยพจากนครมักกะห์สู่นครมะดีนะห์ ซึ่งเป็นปีที่ท่านนะบีมุฮัมมัดถูกชาวนครมักกะห์ที่เคาะลิบูชาเจวิด และสิ่งมกมายต่างๆ มุ่งหวังจะเอาชีวิต และเมื่ออพยพสู่นครมะดีนะห์นั้น ชาวเมืองมะดีนะห์ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี พร้อมทั้งเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก และเป็นปีที่มีความสำคัญในการเริ่มแผ่ขยายการเผยแผ่ศาสนาอิสลามจนประสบความสำเร็จในเวลา

ต่อมาจึงเริ่มต้นนับศักราชของอิสลามตั้งแต่ปีที่ท่านนะบีมุฮัมมัด และบรรดามุสลิมได้อพยพจากมักกะห์สู่มะดีนะห์ คือ ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.) นับแต่นั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันมีผู้นับถือศาสนาอิสลาม หรือที่เรียกว่ามุสลิมอยู่ทั่วโลกไม่น้อยกว่า ๑,๘๐๐ ล้านคน

ที่มาของคริสต์ศักราช

คริสต์ศักราช (ค.ศ.) เป็นศักราชทางศาสนาคริสต์ ซึ่งมีผู้นิยมใช้กันเป็นจำนวนมากทั่วโลกโดยคริสต์ศักราชที่ 1 เริ่มนับตั้งแต่ปีที่พระเยซูคริสต์ประสูติ (ตรงกับ พ.ศ. 544) คำว่าคริสต์ศักราชใช้อักษร ย่อว่า ค.ศ. หรือ A.D. (Anno Domini : เป็นภาษาละติน แปลว่า ปีแห่งพระเจ้า) ระยะเวลาที่อยู่ก่อนคริสต์ศักราชลงไปจะเรียกว่าสมัยก่อนคริสต์ศักราชหรือก่อนคริสตกาล ใช้อักษรย่อว่าก่อน ค.ศ. หรือ B.C.(Before Christ)

แหล่งที่มา:<http://www.js.ac.th/userfiles/files/55-09-14.pdf>

ที่มาของพุทธศักราช (พ.ศ.)

Posted on 22/08/2013

หลายท่านอาจจะยังไม่ทราบว่า ปี พ.ศ. ที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันนั้น มีที่มาที่ไปอย่างไร การเกิด พ.ศ.1 นี้เกิดขึ้นมาจากการที่ได้รับเอา วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาในขณะนั้นซึ่งได้แผ่ขยายไปทั่ว แคว้นชมพูทวีป และเอเชีย สยามประเทศก็เช่นกัน... โดยเริ่มนับหลังจากที่พระพุทธเจ้าทรงเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว 1 ปี (วันวิสาขบูชา)

พุทธศักราช (Buddhist Era) ใช้ตัวย่อว่า พ.ศ.(B.E.) เป็นศักราชที่พุทธศาสนิกชนกำหนดขึ้น มีวิธีนับแตกต่างกันเป็น แบบ 2 คือ

1. แบบไทย เริ่มนับปีถัดจากปีที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วครบ 1 ปี เป็น พ.ศ.1
2. แบบลังกา พม่า ลาว เขมร นับปีที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานเป็น พ.ศ.1 พุทธศักราชแบบลังกาจึงมากกว่าพุทธศักราชแบบไทย 1 ปี เช่น เมื่อประเทศไทยเป็น พ.ศ.2500 ประเทศศรีลังกาจะเป็น พ.ศ.2501

การใช้พุทธศักราชมาสู่ดินแดนประเทศไทยพร้อมกับพระพุทธศาสนาจากอินเดีย โดยสันนิษฐานว่า คงเริ่มตั้งแต่เมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งแคว้นมคธ ส่ง

พระเถระเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภูมิภาคนี้ แต่การกำหนดให้ใช้พุทธศักราชอย่างเป็นทางการของประเทศไทยมาเริ่มในสมัยรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง โดยใน พ.ศ.2455 ทรงประกาศเลิกใช้รัตนโกสินทร์ศกที่เริ่มใช้ในรัชกาลก่อนให้ใช้พุทธศักราชแทนแต่ยังคงให้ขึ้นปีใหม่ในวันที่ 1 เมษายน เช่นเดียวกับรัตนโกสินทร์ศก

ในพ.ศ.2484 จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่มาเป็นวันที่ 1 มกราคม ให้เหมือนกับนานาประเทศที่เจริญแล้ว ประเทศไทยจึงขึ้นปีใหม่ในวันที่ 1 มกราคม ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน

การเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่ทีเริ่มใน พ.ศ.2484 ทำให้ พ.ศ.2483 เหลือจำนวนเดือนเพียง 9 เดือนคือจากเดือนเมษายนพ.ศ.2483 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2483 วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2484 จึงเป็นการเริ่มต้นปีใหม่ตามแบบสากลเป็นครั้งแรกของประเทศไทย

รัตนโกสินทรศก

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

รัตนโกสินทรศก ตัวย่อ **ร.ศ.** (อังกฤษ: Rattanakosin era) คือ รูปแบบของศักราชบอกปีชนิดหนึ่ง ซึ่งเริ่มนับตั้งแต่ปีที่ก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นปีแรก รัตนโกสินทรศกเริ่มมีการใช้ครั้งแรกเมื่อจุลศักราช 1250 ^[1] (พ.ศ. 2324) และวันเริ่มต้นปีคือวันที่ 1 เมษายน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกำหนดให้เป็นวันขึ้นปีใหม่และประกาศใช้รัตนโกสินทรศกอย่างเป็นทางการ จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นประโยชน์และสะดวกในการใช้พุทธศักราชอ้างอิงประวัติศาสตร์ จึงได้มีการยกเลิกการใช้งานรัตนโกสินทรศกตามประกาศเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์รัตนโกสินทรศก 131 (พ.ศ. 2455) โดยหนังสือราชการทั้งหมดได้เปลี่ยนมาใช้พุทธศักราชแทนที่ ^[1]

วิธีแปลงพุทธศักราชเป็นรัตนโกสินทรศก ให้นำเลขปีของพุทธศักราชลบด้วย 2324 จะได้เลขปีของรัตนโกสินทรศก ^[1] สำหรับการแปลงคริสต์ศักราชเป็นรัตนโกสินทรศก ให้นำเลขปีของคริสต์ศักราชลบด้วย 1781 จะได้เลขปีของรัตนโกสินทรศกเช่นเดียวกัน

รัตนโกสินทรศกเริ่มนับเป็น 1 ตั้งแต่ พ.ศ. 2325 ดังนั้นจึงไม่มีรัตนโกสินทรศก 0

จุลศักราช

จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

จุลศักราช (จ.ศ.; บาลี: Culāsakaraj; พม่า: ကောလိဝတ္တရာဇ်; เขมร: ចក្ខុសករាជ)

เป็นศักราชที่เริ่มเมื่อ พ.ศ. 1181 (ค.ศ. 638) นับรอบปีตั้งแต่ 16 เมษายน ถึง 15 เมษายน เดิมเข้าใจกันว่าเป็นศักราชของพม่า ปรากฏอยู่ตามตำราโหราศาสตร์ แต่ทว่าปีที่ตั้งจุลศักราชนั้นเป็นเวลาก่อนปีที่พระเจ้าอโนรธาตั้งเมืองหงสาวดี สันนิษฐานว่าน่าจะตั้งขึ้นในปีที่กษัตริย์พยูขึ้นครองราชย์ และใช้สืบต่อมาจนถึงอาณาจักรพุกาม^[1] เมื่อสมัยอาณาจักรอโยธยารับศักราชนี้ไปใช้ เลยเกิดความเชื่อกันว่าเป็นศักราชของชาวพม่า จุลศักราชถูกนำมาใช้แพร่หลายทั้งในอาณาจักรล้านนา อาณาจักรสุโขทัยสมัยหลัง และอาณาจักรอยุธยา ในสมัยของพระเจ้าปราสาททอง ทรงตัดปีจุลศักราช และใช้ปีศักราชจุฬามณีแทน เป็นผลทำให้ปีนักษัตรคลาดเคลื่อนไปสามปี ต่อมาจึงได้เปลี่ยนกลับไปใช้ปีจุลศักราชตามเดิม และตกทอดมาถึงปัจจุบัน การคำนวณปี พ.ศ. จาก จ.ศ. ปฏิทินไทยให้ใช้ปี จ.ศ. บวก 1181 ก็จะได้ปี พ.ศ. (เว้นแต่ในช่วงต้นปีตามปฏิทินสุริยคติที่ยังไม่เฉลิมฉลองจุลศักราชใหม่)

ในเอกสารโบราณของไทยจำนวนมาก นิยมอ้างเวลา โดยใช้จุลศักราช โดยใช้ควบคู่กับปีนักษัตร หรือระบุเฉพาะเลขตัวท้ายของจุลศักราช และปีนักษัตร ทำให้สามารถระบุปี ได้ในช่วงกว้างถึงรอบละ 60 ปี (มาจาก ครุฑ ของรอบ 10 ปีจากเลขท้ายของจุลศักราช และรอบ 12 ปีของปีนักษัตร)

การเรียกศกตามเลขท้ายปี[แก้]

ในระบบการเรียกศกตามเลขท้ายปีจุลศักราช นิยมเรียกดังนี้

- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 1 เรียก "เอกศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 2 เรียก "โทศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 3 เรียก "ตรีศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 4 เรียก "จัตวาศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 5 เรียก "เบญจศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 6 เรียก "ฉศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 7 เรียก "สप्तศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 8 เรียก "อัฐศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 9 เรียก "นพศก"
- ปีจุลศักราชที่ลงท้ายเลข 0 เรียก "สัมฤทธิศก"

มหาศักราช

มหาศักราช เป็นศักราชที่ใช้ตามปีครองราชย์ของ พระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์ที่ปกครองอาณาจักร กุษาณะ หรือพระเจ้าสลิวาหนะ ศากยะวงศ์องค์หนึ่ง ที่มีอาณาเขตยิ่งใหญ่ปกครองอาณาเขตถึง บริเวณที่ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ อินเดียส่วนเหนือ อัฟกานิสถาน ทาจิกิสถาน และส่วนตะวันตก ของจีน ปีมหาศักราชนั้นในหนังสือไทยจะอ้างถึงปีที่เริ่มครองราชย์คือ พ.ศ. 621 (ค.ศ. 78) ในขณะที่บันทึกต่างประเทศระบุว่าครองราชย์ในปี ค.ศ. 127

(พ.ศ. 670) ด้านสารานุกรมบริเตนนิการระบุว่าไม่ทราบปีครองราชย์ที่แน่นอน คาดว่าอยู่ในช่วง ค.ศ. 78 - 144

เมื่อมหาศักราชแพร่เข้ามายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้จารึกต่าง ๆ ในสมัยสุโขทัยและอาณาจักร ไกล่เคียงต่างใช้มหาศักราชเป็นส่วนใหญ่ คาดว่าไทยเลิกใช้มหาศักราชในปี พ.ศ. 2112 โดยเปลี่ยน ไปใช้จุลศักราชแทน อย่างไรก็ตามมีการใช้มหาศักราชอยู่บ้างหลังจากนั้น ดังปรากฏในจารึก วัดไชยวัฒนาราม (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ปัจจุบันการแปลงมหาศักราช เป็นพุทธศักราช ให้นำ 621 บวกปีมหาศักราชนั้น จะได้ปีพุทธศักราช

